

ÇANAKKALE CEPHESİ - BELGESEL SKEÇ

Yazar: Yazar Cetinkaya

KİŞİLER:

Konuşmacı: Olayın kronolojik anlatıcısı, belgesel sunucusu

Murat: 1.sahne ve 5.sahne

Baba: 1.sahne

Anne: 1.sahne

Gelin: 1.sahne

Churcill: 2 ve 4. sahne

De Robeck: 2 ve 4. sahne

Seyid Onbaşı: 3. sahne

Niğdeli Ali: 3.sahne

Ahmet: 4.sahne

Mustafa Kemal: 6 ve 7.sahne

Asker-1: 7.sahne

Asker-2: 7.sahne

Konuşmacı:

Şu Boğaz Harbi nedir? Var mı dünyâda eşi?
En kesîf orduların yükleniyor dördü beşi,
-Tepeden yol bularak geçmek için Marmara'ya-
Kaç donanmayla sarılmış ufacık bir karaya.

diyor ya Mehmet Akif, Çanakkale Şehitlerine şiirinde. Evet! Ufacık bir kara parçası... 250 km² bir alan. Ve buradaki şehit sayımız 253 bin. Yani kabataslak bir hesapla her metrekareye bir şehit. Her adımını attığın yere bir vatan neferi... İstiklal Marşı'nda "Bastığın yerleri toprak diyerek geçme tanı, düşün altında binlerce kefensiz yatani!" diyordu ya şair, gerçekten de bastığın yerlerde yatan binlercesi...

Bugün sizlerle onları tanımak, yâd etmek için toplantik. Gelin hep birlikte orada olanlara kısacık bir göz atalım. Gelin bugün Çanakkale ruhunu dinleyelim. Gelin bugün Çanakkale'deki on beşliler olalım, Saka Hüseyin olalım, Seyid Onbaşı olalım... Gelin bugün Çanakkale'de Mustafa Kemal'i tanıyalım.

1. PERDE

1.SAHNE

Konuşmacı: Yıl 1914. Birinci Dünya Savaşı patlak vermiştir. Bundan birkaç yıl evvel Balkan Savaşlarındandır, Trablusgarp Savaşı'ndan çıkmış Osmanlının artık ne dört başı mamur bir ordusu kalmıştır ne elinde yeterli cephanesi. Ama mevzu vatansa gerisi teferruattır onlar için. Sokaklarda tellallar dolaşır, "Vatan için, din için, namus için..." Genç yaşlı birçok evladı gönüllü olarak yazılır cepheye gitmeye. Çünkü Çanakkale son kaledir. Bu kale de düşerse milletin ve devletin tutunacak dalı kalmayacak büsbütün düşman işgaline açılacaktır. O yüzden Çanakkale düşmemelidir, Çanakkale geçilmemelidir.

(Sahne işığı açılır.)

(Dekor: şark usulü döşenmiş bir oda. Bir sedir, önünde sehpa, sehpanın üstünde bir tepsi, arkada duvarda ocak ve pencere motifi bulunmaktadır.)

(Anne ve kızı bir sedirde oturmaktadır. Baba yavaşça gelir, anne kız ayağa kalkar. Baba, annenin yanına gelir:

Baba: Oturun oturun rahatsız olmayın. (Geline) Murat nerede kızım?

Gelin: Bilmem. Dışarı çıktı. (Biraz bekler) Baba Murat dün gece hiç uyumadı. Hatta gece dışarıdan sesler geldi.

Baba. Hayır olsun kızım. Ne yalan diyeyim. Ben de öyle. İnsanın gözüne uyku mu giriyor. Düşman Çanakkale'ye dayanmış. Bin yıllık ata yurdunu elimizden almak istiyor. (Baba, anne, kız ellerini havaya kaldırarak dua ederler) Allah'ım bu nezih milletin ateşle imtihanında yüzünü kara çıkarma ya Rabbim. Güç ver, iman ver, kuvvet ver bize.

(Hep bir ağızdan) Amin.

(Murat perdenin arkasından ağır adımlarla sahnenin önüne çıkar)

Murat: Selamun aleyküm.

Baba: Ve aleyküm selam oğul.

Murat: (Düşüncelidir. Bir süre susar, uzaklara bakar. Sonra babasına yaklaşır) Baba!

Baba: Söyle oğlum.

Murat: Baba ben de gideceğim.

Anne: Nereye evladım?

(Sessizlik olur. Herkes başını öne eğer.)

Baba: (Başı önde) Anlıyorum oğlum. (Murat'a bakarak) Ne zaman yolculuk?

Murat: Hemen, şimdi. Arkadaşlar bekliyor. Hep beraber gideceğiz. Zaptiyeler dışarıda adam topluyorlar, birkaç saate yola düşeceğiz.

Anne: Nereye oğlum? Nereye? (Ağlamaya başlar)

Murat: Çanakkale'ye anacım. (Uzaklara bakarak) Kemal Öğretmenimiz derdi ki: "Çocuklar, vatan için kan lazım, iman lazım, irfan lazım." İşte, bugün o gündür. Toprak eğer uğrunda ölen varsa vatandır. Bu ülkenin tapu senetleri şehit kanlarıyla yazıldı. Bu topraklar için bizden evvel toprağa düşenlerden daha kıymetli insanlar değiliz.

(Anne, baba ve kız ayağa kalkar ve Murat'ın yanına gelirler. Baba elini Murat'ın omzuna koyar)

Baba: Var git oğlum. Var git. Allah'a emanet ol oğul. Bizi değil, kendini, ülkeni, atanı düşün. Yarın, vatanım işte bu topraklar diyebilmek için dövüş oğlum. (Duraklar, sesi ağlamaklıdır.) Belki biz biz evlat kaybederiz ama binlercesi bir vatan kazanır.

(Anne ve gelin için için ağlamaya başlarlar. Murat babasının elini öper, kucaklaşırlar. Baba gözlerini gizli gizli siler. Murat, anasının elini öpmek için varınca, anasını ellerini tutar, Murat'ın gözlerinin içine bakarak)

Anne: Hadi oğul. Ben seni bugünler için doğurdum. Hamurunu insan sevgisiyle, vatan aşkıyla yoğurdum. Git oğul, ben oğulsuz kalayım, yaralı bağrıma kara taşlar basayım. Git evladım git, ya gazi ol ya şehit.

(Murat, anasının elinin öper, sarılırlar)

Gelin: Düşünümüzü, düşünümüzü daha yeni yaptık Muradım. Ya Hasan'la Ayşe gibi olursa sonumuz. Nasıl da künyesi gelmişti Hasan yerine. Ayşe aklını oynatmıştı. Ya senin de künyen gelirse Muradım. Dayanamam ben ölürüm. Çanakkale gidenlerin kaçısı geri dönmüş ki! (Gelin sesli olarak ağlamaya başlar yere eğilir, başını önüne eğer ve)

Murat: Elifim, Elifim üzme kendini. Yakında kavuşuruz inşallah. Ancak şunu bil ki bu yol sarptır. Bize de bugün bu düştü. Vatan uğruna savaşmak... Dönmeyi düşünmeden gideceğim.

(Gelin ve Murat sarılırlar. Dışarıdan zaptiyelerin sesi duyulur. Murat arkasını dönüp giderken annesi seslenir.)

Anne: Muradım, yavrum dur hele. Az önce yaptıydım. Hele şu ekmekten bir parça ye. Âdettendir, uzun yola giden ekmek bölüp verilir, o da dönüşte kalan kısmını kuşlara verir. Al, al bunu. Sen de askerden geldiğinde kalanını kuşlara verirsin muradım. (Murat ekmekten bir lokma ısıtır.)

Murat: Hakkınızı helal edin. Vatan sağ olsun. (Çıkar)

(Anne geline doğru yaklaşır, yerde iki büklüm olan gelinine sarılır)

Anne: Kızım, güzel kızım. Ağlama Elifim ağlama. Bak gör. Tez zamanda sağ salim gelecek Muradımız inşallah. Ağlama Elifim ağlama, ağlama, ağlama...

(Asker Yolu Beklerim türküsü çalınır. Sahne Kararır)

2. SAHNE

Konuşmacı: Artık Çanakkale'ye bir saldırı olacağı kesinleşmiştir. Avrupalı devletler tarafından hasta adam olarak görülen Osmanlının son bir hamleyle ipi çekilecektir. İngiliz Deniz Bakanı Churchill, anak-kale Cephesi'nin fitilini mağrur bir tavırla ateşlerken, sonradan olacaklardan tamamen habersizdir.

(Sahne ışığı açılır.)

(Sahnede büyükçe bir masa. zerinde birkaç harita. Churchill, derin düşüncelerle haritayı incelemektedir.)

Churchill: (Masanın köşesindeki telefonu alır ve birisini arar. İngiliz aksanı gibi tuhaf bir Türkçe ile konuşur.) Bana hemen Amiral D Robeck'i ağırın. (Telefonu kapatır. Haritaya bakarak düşünmeye devam eder.)

(Kapı alınır.)

D Robeck: (İçeri girer selam verir.) Beni emretmişsiniz Sir?

Churchill: Evet, Amiral. Geliniz. Sizi neden çağırdığımı biliyor musun?

D Robeck: Hayır ekselans.

Churchill: Sözü uzatmayacağım. Donanmamızın komutanı Amiral Carden, dn rahatsızlandı. Rahatsızlığı sanırım ciddi ve bir süre bizimle olamayacak.

D Robeck: Bunu duyduğuma zldm Sir. Peki, saldırıyı gerçekleştirecek miyiz?

Churchill: Of course. Elbette saldırı yapılacak. Donanmanın başına sizi grevlendiriyorum Amiral D Robeck.

D Robeck: Bu, benim için bir onurdur ekselansları.

Churchill: (Kısa bir süre düşünür. Masadaki haritayı gösterir.) Bu harita nedir biliyor musunuz Amiral?

D Robeck: (uzaktan bakar) Dünya Savaşı'ndaki cephelerimiz bunlar. Lakin Sayın Lord'um detaylı bilgi verirse daha iyi öğrenirim?

Churchill: Biliyorsunuz Amiral, İtilaf devletleri olarak şu anda savaşın farklı cephelerinde birtakım kayıplar verdik. Lakin övünerek söylemeliyim ki, sizin birlikleriniz yani Yenilmez Armada henüz hiç savaş kaybetmedi.

D Robeck: İltifatınız için teşekkürler Sir. Ama bilmenizi isterim ki dünya üzerinde bu 300 parçalılık zırhlı donanmaya karşı koyabilecek bir g henüz yok.

Churchill: Biliyorum Amiral, o yüzden bu görevi sizin layıkıyla yapacağınıza hiç şüphem yok. Yaklaşın lütfen (Birlikte masanın üzerindeki haritaya yaklaşırlar.) Burası İstanbul, Amiral. Osmanlının başkenti. Yani düşmanımızın. Osmanlı şu anda bize karşı koyabilecek gte değil. Ancak sürekli bir yerlerden ayağımıza dolanıyor. Öncelikle onu ortadan kaldırmalıyız. Böylece hem kendimize yeni bir cephe daha açmış olacak ve Almanları iyice sıkıştıracağız, hem de mttetifikimiz olan Rusya'ya Karadeniz üzerinden yardım göndereceğiz. şu anda Rusların da bu yardıma çok ihtiyaçları olduğunu siz de benim kadar biliyorsunuzdur.

D Robeck: Sayın Lord'um bu şimdiye kadar çıktığım görevlere göre oldukça kolay olacak.

Churchill: (Glşrler) Muhakkak yle olacak Amiral.

Dö Robeck: Plan nedir efendim?

Churchill: İstanbul'a giden yol Akdeniz, Ege ve Çanakkale'den geçmekte. Çanakkale Boğazı bizim için son geçiş noktası. Sonra 8 saat içerisinde İstanbul'da olacağız. Çanakkale'yi geçmeniz ne kadar sürer sizce Amiral?

Dö Robeck: Bildiğim kadarıyla Osmanlının bu bölgede bize karşı koyacak silahları ve asker yığınağı yok sayın Lord'um. O yüzden birkaç saatlik bombardımandan sonra sanırım akşama kadar geçmiş oluruz.

Churchill: Bu haberi duyduğuma çok sevindim Amiral. O zaman bu zaferinizi İstanbul'da Türk lokumlarıyla kutlamaya ne dersiniz?

(Kahkahalarla gülerler, ışık kapanır.)

3. SAHNE

Konuşmacı: Günlerce öncesinden 300 parçalık Yenilmez Armada Bozcaada ve Gökçeada önlerine demir atmış, yola çıkacakları günü beklemekteydiler. O gün 18 Mart 1915 günüydü. 18 Mart sabahı günün ilk ışıklarıyla birlikte Çanakkale Boğazı'nın 20 km yakınına kadar yaklaşan Yenilmez Armada, müt-hiş zırhlılarından attıkları ağırlığı 1 tonu bulan ve düştüğü yerlerde 20 m derinliğinde çukurlar açan bombalarıyla Çanakkale Boğazı'nı dövmeye başladı. Tam bir cehennem yaşıyordu Çanakkale'de. Yer yerinden oynuyordu. Türk askeri sığınaklara inmiş bekliyordu. Ancak top mermileri o denli güçlü idi ki sığınakları dahi havaya uçuruyordu. Bu sırada askerlerimizin Boğaz'ın iki tarafındaki tabyalardan attıkları mermiler ise bırakın Yenilmez Armada'yı durdurmayı onların yanına bile varamıyordu. Çünkü Osmanlının elindeki Alman yapımı eskimiş topların atış menzili 8-10 km idi. Bu yüzden Türk askeri sadece bekliyordu. Yenilmez Armada biraz daha yaklaşsın diye.

Bu bombardıman öğleye kadar devam etti. Öğleden sonra filonun komutanı Amiral Dö Robeck, dü-rbünüyle kıyıları iyice inceledi ve "Artık burada değil bir asker bir karınca bir hayatta kalamamıştır" dedi ve Yenilmez Armada'ya "İleri!" emrini verdi. İşte geliyordu Yenilmez Armada. Kan kusarak, yıka-rak, yakarak geliyordu. Öğleden sonra saat 4 civarında Hamidiye Bataryası'nda görevli askerlerin ol-duğu yere de bir mermi düşmüş ve o tabyadaki 12 askerden 10'u oracıkta şehadete ermişti. Ama hâlâ birileri vardı yüreği vatan aşkıyla tutuşan... Havranlı Seyid Onbaşı ve arkadaşı Niğdeli Ali...

(Sahne ışığı açılır.

(SahneToz duman içerisinde bir tabya görünümündedir. Çalılıklar vardır etrafta. İki asker yerde yat-maktadırlar. Niğdeli Ali doğrulur)

Niğdeli Ali: (Etrafına bakar) Aman Allah'ım. Aman Yarabbi'm. Herkes ölmüş, herkes şehit düşmüş. (İleriden bir hareket görür. Oraya koşar.) İşte, işte biri yaşıyor. (Eli tutar çeker) Seyid, Seyid Onbaşım iyi misin?

Seyid Onbaşı: (Yerden kalkar. Toz toprak içinde kalmıştır. Etrafına bakınır.) İyiyim Ali.

Niğdeli Ali: (Telaşlı) Herkes, herkes ölmüş Onbaşım.

Seyid Onbaşı : (uzaktan yaklaşmak olan gemilere bakmaktadır.) Geliyorlar Ali, vatani işgale geliyorlar. Namusumuzu çiğnemeye geliyorlar. (Top arabasının yanına koşar. Yerde duran mermiye bakar.)

Niğdeli Ali: Düşen merminin etkisiyle vinç kırılmış Onbaşım.

Seyid Onbaşı: (Mermiyi sırtlamaya çalışır) O zaman bana yardım et Niğdeli.

Niğdeli Ali: Aman, Seyid Onbaşım, o mermi tam 276 kilo. Biz 4-5 kişi bir olduk da yerinden oynamamıştı. Hem de gres yağıyla yağlanmış, delirdin mi?

Seyid Onbaşı: Yardım et dedim Niğdeli. Hele bir yol destekle.

Niğdeli Ali: (Mermiyi Seyid'e şaşkın bakışlar içerisinde yükler) Aman Yarabbi, bu ne güç kuvvettir. Kemiklerin çatırıyor Seyid Onbaşım.

Seyid Onbaşı: (birkaç adım atar, mermiyi namluya sürer ve ateşler) Ya Allah!

Niğdeli Ali: (birlikte merminin gidişine bakarlar) Vurdun, vurdun onu Onbaşı'm. En büyüklerinden birini vurdun Onbaşı'm... Vurdun onları. Vurdun, vurdun vurdun....

(Sahne kararır. Konuşmacı aydınlanır.)

Konuşmacı: Seyid Onbaşı'nın attığı o tek mermi, Yenilmez Armada'nın en büyük zırhlılarından birisi olan Ocean'ı dümen dairesinden vurmuştur. Dümen tertibatı hasar alan Ocean, kendi etrafında manevra atmaya, dönmeye başlar. Donanmanın diğer gemileriye Ocean'ın vurulduğu görür ve ona çarpmamak için bulundukları hattın dışına çıkarak kenara doğru açılırlar. İşte, tam bu noktada da 18 Mart'tan birkaç gün önce Nusrat Mayın Gemisi tarafından döşenen mayınlar devreye girer. Nusrat Mayın Gemisi komutanı Yüzbaşı Hilmi Bey'in gördüğü bir rüya üzerine Boğaz'ın girişine paralel olarak dizilen bu eskimiş ve atıl durumdaki mayınlar, Ocean'dan kaçan donanmanın diğer gemilerini bir bir yutmaya başlar. Büyük zırhlılarından bazıları batan, bazıları ağır hasar alan Amiral Dö Robeck, komuta gemisi olan Queen Elizabeth'ten olanları şaşkınlıkla izlemekte ve çaresizce telsizinde Yenilmez Armada'nın bütün gemilerine haykırmaktadır: "Lanet olsun! Geri çekiliyoruz. Geri çekiliyoruz. Acilen geri çekiliyoruz. Bütün gemiler, tam yol tornistan!!!"

Ve Müstahkem Mevki Komutanımız Cevat Paşa, gemilerin geri çekildiklerini görünce tarihe geçecek o sözünü söyler: "Gittiler, geçemediler, geçemeyecekler."

Evet, geçememişler, geçemeyeceklerdi ama yeniden geleceklerdi. 18 Mart'tan yaklaşık 1 ay sonra 25 Nisan'da kara çıkartmalarıyla tekrar Çanakkale'yi geçmeyi deneyeceklerdi. Bu gelişleri ise bir öncekinden çok daha uzun ve kanlı olacaktı.

PERDE

2.PERDE

4.SAHNE

Konuřmacı: 18 Mart 1915'te geilememiřti Çanakkale. Ancak dūřman amansız ve kararlıydı. Hasta adamın ipi çekilecekti artık. Plan belliydi. Denizden gemilerin geçemediėi Çanakkale Boėazı'nın kıyılarna asker çıkarılacak, önce kara gūvenliėi saėlanacaktı. Sonra Yenilmez Armada, gūvenli bir řekilde Boėaz'ı geçecek ve ertesı gūn bařkent İstanbul'a girecekti.

Bu amaçla bařta İtilaf Devletlerinin lokomotif gūleri olan İngiliz ve Fransızlar olmak űzere bűyűk bir kara ordusu dűzenlendi. Ege Denizi'ndeki adalara -çoėunluėu Bozcaada ve Gökçeada'ya olmak űzere- 1 ay boyunca asker ve cephane sevkiyatı yapıldı. Ancak Amiral D Robeck ve İngiliz Deniz Bakanı Churchill, iři bu kez riske atmak istemiyordu. Savařın genel koordinasyonu General Hamilton'a verildi. İngilizlerin ve Fransızların Afrika'daki sműrgeleri olan űlkelerden de asker toplandı. Senegal, Bangladeř, Hindistan, Mısır, Kuzey Afrika... Hatta binlerce km uzaktaki Avustralya ve Yeni Zelanda yani namı diğer Anzac (Avustralian and New Zealand Army Corps) kuvvetleri...

(Sahne işiği açılır.)

(Sahnede yine Churchill ve Amiral de Robeck vardır. Aralarında konuşurlar.)

Churchill: anakkale'yi deniz kuvvetlerimiz geçemedi Amiral. Bu tam bir fiyasko!

D Robeck: Evet, ekselans. Tűrkler ummadıėımız bir savunma gerçekleřtirdiler.

Churchill: Bu, hem sizin için hem de tarihimiz için kara bir leke olacak Amiral?

D Robeck: Donanma Boğaz'a girmeden evvel saatlerce kenarları vurduk. Yer yerinden oynadı Sir. Ancak nasıl oldu biz de anlayamadık, bir anda her şey değişti.

Churchill: Neyse Amiral. Umarım bu beceriksizliėinizi telafi edeceksinizdir. řimdi yeni zaferler zamanı. (Biraz bekler. Eliyle karřı tepeleri iřaret eder.) Kara çıkartmaları ile önce deniz yolunun gūvenliėini saėlamalıyız. řu an Anzac ve Afrika askerleriyle birlikte 150 bini ařkın bir saldırı gűcűműz oldu.

D Robeck: Bu kez elimizden kurtulamayacaklar Lordum. Hiç merak etmeyiniz.

Churchill: Bundan son derece eminim. (Elini cebine sokar, bir miktar kağıt para çıkarır.) Bunları alın Amiral.

D Robeck: (Paraları alır) Bunlar nedir Sir?

Churchill: Bunlar, Osmanlı parası Amiral. Her řeyi hazırladık. İstanbul'a girdiğinizde rahatlıkla kutlamalarınızı yapınız diye bizim paraları, Osmanlı parası ile değiştirdik. Artık her řey hazır. (Gűler)

D Robeck: (Gűlerek) ok teřekkűr ederim Lordum, bu gűveninizi bořa ıkarmayacaėız.

(Műzik eřliėinde ıřık kapanır.)

5.SAHNE

Konuşmacı: O gün gelmişti. 18 Mart'ın üzerinden yaklaşık 1 ay geçmişti. Artık İngilizlerin sabırsızlığı artıyordu. 1 aydır Ege adalarında eğittikleri Anzac ve Afrika askerleriyle birlikte ki bunların büyük bir kısmı Müslüman'dı ve Müslümanları "Halifeniz esir alındı, gidin ve dininiz için savaşıp onu kurtarın." diyerek kandırmişlardı. 25 Nisan sabahı cehennem andıran bir bombardıman başladı. Çanakale'nin Boğaz girişinde yer alan ve Boğaz'ın arka tarafında bulunan Gelibolu koyları yoğun top atışına tutuldu. Bu kez çok daha kanlı bir savaşın olacağı belliydi. Ancak Churchill ve D Robeck'in unuttuğu bir şey vardı. Bu, Türk askerinin göğsündeki vatan sevgisiydi. Ezineli Yahya avuş'tu, Saka Hüseyin'di, Bombacı Mehmet avuş'tu, lağımcılardı, Yarbay Hasan Bey'di, 57. Alay'dı ve milletin bağrından ilk kez filizlenen Yarbay Mustafa Kemal'di.

25 Nisan'da başlayan kara savaşları tüm hızıyla devam ediyordu. 8 aydan fazla sürecek olan bu savaşlarda yüz binlerce vatan evladı canını vatan uğrunda feda edecekti.

(Sahne işığı açılır)

(Sahnede bir cephe canlandırması vardır. İki asker siperde hem konuşmakta hem de ara sıra kalkıp düşmana ateş etmektedir.)

Murat: Senin adın ne?

Ahmet: Ahmet, onbaşım.

Murat: Ahmet, sen pek geçen görünürsün, kaç yaşındasın?

Ahmet: On beşime bastım onbaşım.

Murat: (Düşüncelidir) Senin yerin okul olmalıydı be Ahmet. Elindeki de şu, şu gavur icadı silah değil, kalem olmalıydı.

Ahmet: Öyle tabii onbaşım ancak vatan giderse kalemin de önemi kalmaz, okulun da...

(Ara ara yerlerinden kalkıp ateş ederler.)

Ahmet: Sen nerelisin onbaşım?

Murat: Bursa, Bursa Karacabey. (Biraz bekler. Cebinden bir pusula [zarf] çıkarır.) Ahmet! Sana bu pusulayı versem savaş bitince memleketime ulaştırır mısın?

Ahmet: Onu sen kendi ellerinle ulaştıracaksın inşallah onbaşım.

Murat: Umarım yle olur. Bir an evvel biter bu amansız savaş da hepimiz kavuşuruz sevdiklerimize. Ama benim sana vasiyetim olsun, eğer bana bir şey olursa pusula aha bak şu cebimde. (Pusulayı n cebine koyar.) Bunu memleketime ulaştırasın.

Ahmet: Emredersiniz, onbaşım.

Murat: (Biraz daha savaşırlar.) Senin memleketin neresiydi Ahmet.

Ahmet: Kastamonu, Tosya onbaşım.

Murat: Memleketin dört yanından gelen bu vatan neferlerini, ümidim odur ki Yaradan eli boş dndrmesin.

Ahmet: Amin, onbaşım. Hepimiz de bir an evvel evine evladına kavuşsun inşallah.

(O sırada bir kurşunla Murat, acı içerisinde yere kapaklanır.)

Ahmet: (Murat'ın başına koşar.) Onbaşım, onbaşım!..

Murat: (Elini cebine sokar, pusulayı çıkarır. Zorla konuşur.) Pusulayı al. Eşhedü en lâ ilahe illallah ve eşhedü... (Şehit olur)

(Acıklı bir müzik girer ve ışık söner.)

6. SAHNE

Konuşmacı: Çanakkale bir destandır ve destanlaşan yiğitlerle doludur. Savaşın dehşeti ve çetinliği öyle büyüktür ki buralardaki dereler, tepeler bile adlarını bundan alır: Kanlısirt, Bombasirt, Şarapnel Vadisi, Morto (ölüm) Koyu...

25 Nisan'da başlayan kara savaşları her geçen daha da kızışmaktadır. Verilen kayıplar o denli çoktur ki dünyanın en kanlı savaşlarından birisi oluverir Çanakkale. 250 kilometrekare bir toprak parçası olan Gelibolu Yarımadası'nda 253 bin Mehmetçik ve bir o kadar da düşman askeri yatmaktadır. Her metre-kare alana yaklaşık 6 bin mermi düşmüştür. İşte, savaşın bu yüzünü Mustafa Kemal, bizzat kendi ifadeleri ile şöyle anlatmaktadır.

(Sahne ışığı yanar. Loş bir ışıktaki Mustafa Kemal, bir masa başında günlüğünü yazmaktadır.)

Dış Ses: (Atatürk'ün sesi) "Biz kişisel kahramanlıklarla uğraşmıyoruz. Yalnız size Bomba Sirtı olayını anlatmadan geçemeyeceğim. Karşılıklı siperler arasındaki mesafe sekiz metre, yani ölüm muhakkak... Birinci siperdekilerin hiçbirisi kurtulmamacasına düşüyor, ikinci siperdekiler onların yerini alıyor. Fakat ne kadar imrenilecek bir soğukkanlılık ve tevekkül ile biliyor musunuz? Öleni görüyor, üç dakikaya kadar öleceğini biliyor ve en ufak bir çekinme bile göstermiyor. Sarsılmak yok. Okuma bilenler Kur'an-ı Kerim okuyor ve cennete gitmeye hazırlanıyor. Bilmeyenler Kelime-i Şehadet çekerek yürüyorlar. İşte bu, Türk askerindeki ruh kuvvetini gösteren hayret ve tebrike değer bir örnektir. Emin olmalısınız ki, Çanakkale Muharebelerini kazandıran, işte bu yüksek ruhtur."

(Işık kapanır, epik bir müzik girer.)

7. SAHNE

Konuşmacı: Nice fidan boylu yiğitleri toprak etmiştir Çanakkale. Nice sevdalıları ayırmış, anaları evlat-sız, yavruları yetim koymuştur Çanakkale. Bununla birlikte niceleri da vardır ki Çanakkale ile parlanmış, milletin sinesinde kendine hak ettiğı yeri bulmuşlardır. İşte, onların en önde geleni Yarbay Mustafa Kemal. Onun için Çanakkale, Türk'ün son kalesidir. Düşmemeliydi ve düşmeyecekti.

25 Nisan 1915'te Arıburnu'na çıkan düşman kuvvetlerini, Mustafa Kemal'in komuta ettiğı 19. Tümen, Conkbayırı'nda durdurmuştu. Mustafa Kemal, bu başarı üzerine albaylığa yükselecek; 6-7 Ağustos 1915'te Arıburnu'nda tekrar taarruza geçen İngilizleri durdurunca da Anafartalar Grup Komutanı olacaktır.

Çanakkale kara savaşlarının seyrini değıştiren olay ise işte bu mücadeleler esnasında gerçekleşecektir.

Albay Mustafa Kemal, Çanakkale'nin savunmasında en önemli noktanın bölgenin tam ortasında yer alan ve hâkim bir tepe olan Kocaçimentepe olduğunu bilmektedir. Bu nedenle çıkarmalar bu tepayı ele geçirmek için, buraya yakın kısımlardan yapılacaktır. Oysa ordu komutanımız Alman Liman von Sanders ise onunla aynı fikirde değildir. Esas kuvvetleri çok daha geride tutmakta, bu tepenin savunmasını önemsememektedir. Savaşta en ciddi inisiyatifi burada kullanan Mustafa Kemal, genel planın dışına çıkarak yanına iki alay asker alacak ve Kocaçimentepe'yi savunmak için emir dışı hareket edece; böylelikle tepayı yani Çanakkale'yi düşmekten kurtaracaktır.

(Sahne ışığı yanar. Birkaç asker, yaralı ve yorgun hâlde arkalarına bakarak geriye doğru kaçmaktadır. Bu sırada Mustafa Kemal'le karşılaşırlar.)

M.Kemal: Asker nereye?

Asker-1: (Askerler hazır ol duruşuna geçerler. Karşı taraftaki tepayı gösterirler) Kumandanım düşman!

M.Kemal: Düşmandan kaçılmaz!

Asker-2: Kumandanım çok kalabalıklar...

M.Kemal: Burası bölgenin hâkim tepesi, burası düşmemeli.

Asker-1: Kumandanım mermimiz, cephanemiz bitti.

M.Kemal: Merminiz bittiyse, süngünüz de mi yok. Süngü tak, yere yat.

(Emri duyan askerler, süngü takıp yere uzanırlar)

M.Kemal: Ben size taarruzu değil, ölmeyi emrediyorum. Savaşın ve vatanınız için ölün. Siz ölene kadar geçen sürede, destek kuvvetler yetişecek ve tepe düşmekten kurtulacaktır. Ben size taarruzu değil, ölmeyi emrediyorum!

(Işık kapanır.)

Konuşmacı:

Savaştan seneler sonra Mustafa Kemal, az önce izlediğiniz hadiseyi anlatacak ve “İşte, savaşı kazandığımız an, o andır.” diyecektir.

anakkale geçilemedi. 8-5 ay süren deniz ve kara savaşları neticesinde İtilaf Devletleri, her türlü teknolojik imkna ve güce sahip olmalarına rağmen Anadolu insanının göğsündeki imanı, vatan-millet aşkını yenemedi. Toplamda 250 bini aşkın evladını gömdü bu topraklara ama vatanını terk etmedi, vermedi.

Orhan şaik Gökyay, şiirinde diyor ki “Bu vatan, toprağın kara bağrında / Sıra dağlar gibi duranlarındır / Bir tarih boyunca onun uğrunda / Kendini tarihe verenlerindir...” Bu vatanın asıl sahipleri onlardı. Yapabilecekleri en büyük işi yaptılar ve arkalarında bıraktıkları ana, baba, yar, çoluk çocuğu düşünmeden şehadete yürüdüler. Savaştılar, arpıştılar ve kazandılar. şimdi ise onların canları pahasına kazandıkları bu vatan sana, bana, bize kadar geldi. Bugün hr olarak dolaşıyorsak şu toprağın üzerinde, onların çektikleri sıkıntılar sayesinde, unutma! Bugün dilini, dinini, rfn, töreni, benliğini rahatça yaşıyor ve yaşatabiliyorsan onların sayesinde, unutma! Ne mi düşüyor bugünün gençliğine? Onların kanları ile suladıkları bu toprakları, namusun bilmek düşüyor... alışmak ve bugünün şartlarında hiç değilse birkaç damla terini vatan için toprağa damlatmak düşüyor...

anakkale geçilemedi, geilemeyecektir.

PERDE

~ SON ~